UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Septima, an incestuosi filij reputent[ur]? Non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

bare cōſanguinitatem, debent incipere a principio, et ſic deſcēdere vſq3 ad pſonas illas de quibus querit̃. ſi incipiunt a duob⁹ fratrib⁹, ꝛ bene ꝓbant illos fuiſſe fratres ſed de pr̄e eoꝝ nihil probant, nec inde aliq̄d ſciūt, ꝛ alios

b A B iſto die. Sub vno.i.loco ſuſpecto. nam qui male agit ꝛc. xviij.q.ij. pernicioſam.
e Licētia. cum ſit ſenex. Si em̄ eſſet iuuenis, de iure communi poſſet contrahere, ſm quoſdam: vt not. xxxij. queſtio.ij. in adoleſcentia.

deſcēdentes ꝓbāt gradus, nunquid hoc ſufficit? Dico q ſic: qꝛ de ſtipite non inuenim⁹ cauſã, ſed tantū de laterib⁹: vt ex̄ de teſti. ſeries. et ipſos fratres canon qn̄q3 ponit ꝓ ſtipite. ꝫ.e.q.v.c.j.
a Poſtmoduz. ponam⁹ ergo q petrus et berta q̄ ſūt frater ꝛ ſoror, contrahunt matrimonium: ꝛ duo teſtes bene ꝓbant petrū eſſe filiū ioānis, ſ3 d̄ berta nihil ſciūt. Itē alij duo ꝓbāt bertā eſſe filiā ioānis: ſ3 de petro nihil ſciūt ſeparabit̃ ne tale matrimonium? Dicūt oēs q non † quia nec iſti duo probāt cōſanguinitatem, nec illi duo. nā aliud probāt iſti, et aliud illi. Sed q̄ hoc dicūt ceci ſunt: qꝛ ſi ꝓbaui aliquē eſſe filiuz alteri⁹ illū eſſe patrē iſtius probaui. ſed in caſu iſto probatum eſt iudici q Ioannes eſt pater Petri. ſilr̄ eſt ei ꝓbatū q ioānes eſt pater berte, ergo cōſtat iudici q idē eſt pater vtriuſq3: ergo conſanguinitas eſt probata. et forte primi melius dicunt.
b Qꝛ credant. Sufficit q iurent de credulitate: nec eſt contra ex̄ de teſti. quotiens. illud enim intelligo per hoc, et ita preſtant iſti duo ſacramenta. Jo. de fan.
c Uel cōtrarietas. hic reſpondet q̄ſtioni facte. Jo.
Quiuero. hec eſt. v. pars huius queſtionis.

Et primo quidē tam in gradibus q̄3 in noībus pſonaꝝ diſcordaſſe, poſtmoduz[a] vero in altero eorū cōputatores eiuſdem parētele dicuntur conueniſſe. Ceterū in hmōi caſibus ſummopere conſideranda eſt qualitas perſonarum que aliquid contra quoſlibet aſtruere velint que etiā iuſiurādum preſtare debēt q neq3 gratia, neq3 p̄cio, vel timore vel odio alicuius hoc dicūt contra eos de quibus agit̃, ſed potius q̄a credant[b] ita verum eſſe, et ita ſe a ſuis anteceſſoribus audiuiſſe. in quib⁹ oībus nō debet aliqua varietas vel contrarietas[c] inueniri. Qui vero ſeparantur abinuicem, hmōi iuramentum preſtabunt.

Iuramentū ſeparationis.

A B iſto die in antea tu per nullū ingeniū te ſociabis huic tue conſanguinee nec in coniugio, nec in adulterio, nec cum illa ad vnam menſam manducabis ꝛ bibes, aut ſub vno[d] tecto manebis, niſi in vna eccl̄ia, aut in alio loco publico, vbi nulla mala ſuſpicio poſſit eſſe, vt ibi coram teſtib⁹ idoneis ꝓ certa neceſſitate pariter colloquamini: nec aliam coniugem accipias, niſi forte poſt actam pniam tibi licētia[e] data fuerit ab epo tuo aut ei⁹ miſſo. ſic te deus adiuuet[f].

Occaſiōe vero cōſanguinitatis vxorē ſuā dimittere et aliā ducere nō licet alicui, niſi cauſa primum probata fuerit.

Unde Alexan. papa.ij. Guilelmo de Monſtrolico.

Niſi coram eccleſia conſanguinitate probata vxorem dimittere non licet.

M Ultorum relatione cognouimus te ꝓpriam velle abijcere[g] vxorē, ꝛ adherere alteri, ꝓtendētē ꝯſanguinitatis occaſionē. vnde apl̄ica authoritate interdicendo mādam⁹ tibi vt hanc quā nūc habes vxorē, nullaten⁹ preſumas dimittere, vel aliā ducere, donec apud epoꝝ religioſorum concilium[h] cauſam iuſtam examinaueris.

Receptur⁹ vero eā quā iniuſte dimiſit, hoc modo iurabit.

Recōciliationis iuramentū.

A B iſto die in antea iſtā cōiugem N. quam iniuſte dimiſeras[i], ita tenebis ſicut maritus ſuam coniugē d3 habere, in dilectione et debita diſciplina, nec eam per vllum malum ingenium a te ſeparabis, nec ea viuente aliam accipies. ſic te deus adiuuet.

Quod autē[k] vnius teſtimonio coniugia apud quoſdā dirimunt̃, nulla rōne ratū habetur. Cū em̄ dn̄s dixerit. Omne[l] v̄bum ſtabit[m] in ore duorum vel trium teſtium.

Item cū in Hilerdenſi concilio dicat̃. Oīs controuerſia q̄ de eccleſiaſticis rebus fit: ſm diuinam legē ſub duobus vel tribus teſtibus terminet̃, dn̄o dicēte. Non vnus ſtet contra aliū, ſ3 in ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtet oē v̄bum. Itē cū alibi dicat̃: Nulli⁹ pſone quātūlibet exercitate teſtimonio aliquid credat̃: euidētiſſime apparet vnius aſſertione coniugia non eſſe dirimenda.

Queſtio.vij.

Q Uod autez[n] queritur ſi illi qui de inceſtuoſis naſcuntur, filij reputentur.

cohabi.cler. ꝛ mu. clericos.
Occaſiōe. hec eſt ſexta pars queſtionis.
M Ultoꝝ. Caſus. Iſte conſanguinitatis occaſione volebat vxorem ſuā dimittere ꝓhibet papa ne dimittat, niſi prius cauſa fuerit in concilio probata. vij. ps
g Abijcere. ꝓpria authoritate: qd̄ non licet. xxxiij. q.ij.c.j. ꝛ.ij.
h Conciliū. hoc oll. Uel exaudi diſtributiue. De hoc not. xxxiij. queſtione.ij.c.j.
Recepturus. hec eſt. vij. pars queſtionis. Deut. xvij. d.
A Biſto.
i Dimiſeras. authoritate ꝓpria: vel per eccleſiā ſi fuit decepta.
k Quod autem vnius. hec queſtio incidenter proponitur.
l Omne verbū Supra. ij.q.iiij. §. j. ꝛ.c. placuit.
m Stabit. Niſi in caſu. de ꝯſec. di. iiij. placuit. ꝛ. lxxxvj. diſ. tāta. et. viij. q.iij. talia. Mat. xviij. b
Q Uod autem Caſus. Hic intitulat̃. vij. qō. q̄ modicā habet dubitationem.
n Quod autē. Si parentes neſciunt impedimētum non eſt dubiū quin filij ſint legitimi vt extra q̄ fil. ſint leg. cū inter. Si autem vn⁹ ſciuit: et alt̃ ne
Filij ex matrimonio illicito nati poſſunt eſſe legitimi.

ſciuit, dicunt quidam ꝙ ꝗtum ad ſcientem nō ſunt legitimi, ſed ꝗtum ad ignorantem ſunt: arg.xxxij.q.ij.ſolet queri.et.C.ſo.ma.ſi ignorans. Sed licet h.et L.ita dixerint, tn̄ reprobatur eoꝝ diſtinctio.extra eo.ex tenore: qꝛ inconueniens eſſet ꝙ aliqs eſſet partim legitimus, ⁊ partim illegitimus: ſicut nemo poteſt eē partim liber, ⁊ partim ſeruus.ff.de li be. cau. duobus. ſed ſi ambo parentes ſciunt impedimētum, tales filij non ſunt legitimi, licet eccl'ia habuit illud pro matrimonio, vt ex̄ de cland. deſpō.cū ihibitio.

Q Uid ē.¶ Caſus. Cuꝫ de inceſtu ſoleant filij naſci, querit̄ quare dictū ſit in veteri lege, qui dormierit ⁊c. Et reſpondetur ꝙ legitimi non ſūt nec parētibus ſuccedunt.

a ¶ Quid eſt. dubitando dicit, ⁊ tamen ſoluit: ⁊ interrogando rn̄det. ſic xxij.q.ij.qđ ait.

Filius nō eſt q̄ bon⁹ nō eſt.

b ¶ Sine filijs. ſcilꝫ legitimis. Dicūtur enim nō eſſe filij, qui non ſunt boni.xij.q.ij.non liceat. arg.xxxij.q.iiij.dicat. ⁊.xl.diſt. multi. ergo verbo generali tātum legitimi continētur. ex̄ de iureiu. quintauallis.ff.de ope. liber.ſi libertus.

Auguſtinus in libro queſtionum ſuper Leuiti.cap.lxxvij. determinat ita dicens.

¶ Non appellant̄ filij qui de inceſtuoſis naſcuntur.

Q Uid eſt[a], quicunq; dormierit cuꝫ cognata ſua ſine filijs[b] morietur: cū filij ex hmōi cōiūctionib⁹ ⁊ ante nati ſint, et hodie naſcantur? an hoc intelligēdum eſt lege dei cōſtitutū: vt quicūq; ex eis nati fuerint, nō reputent̄ filij, et nullo parētib⁹ iure ſuccedāt?

¶ Queſtio.viij.

D E his[c] ꝟo q̄ ignorant̄ cōiūcti ſunt, in q̄ gradu conſanguinitat̄ vel affinitatis ex diſpenſatione eccleſie relinquant̄.

Gregorius in regiſtro definit dicens.

¶ Non ſeparentur qui infra ſeptimam generationē ignoranter copulantur.

D E gradib⁹ ꝟo cognationum qui infra ſeptimam generationem in matrimonio ſunt inuenti: ſi neſcienter fecerint, ⁊ multa[d] curricula annoꝝ ſunt reuoluta, ita vt filios[e] habeāt: in.vj. qui inuenti ſūt: aut fortaſſe[f] in.v. hmōi non ſeparētur, donec nos ad hos dn̄o ꝑmittēte ore[g] ad os loquamur. Hoc autē dico ſm̄ indulgentiā[h], nō ſm̄ imperiū. qui ꝟo de his duob⁹ gradib⁹ nouas contraxiſſe nuptias vident̄: id eſt īfra anni coronā[i], modis oībus ſeparent̄: decetero vero gn̄alia ꝑ oēm ꝓuinciam ſtatuta ꝑcurrētia taliter firmentur, vt nullus audeat deinceps tale ſcelus ꝑpetrare: ⁊ qui fecerit, ſine retractatiōis miſericordia acrioribus puniti vltionib⁹ ſeparent̄. Hi vero qui ꝓpinquas ſanguinis vxoris ſue in mr̄imonio ſibi ſociauerūt (ſicut iandudū vobis ſcripſimus) qui in eodem gradu inuenti ſunt ſeparētur: aut ſuſpēdatur eorum cauſa vſq; dū nos inſimul dn̄o auxiliante conueniamus. Idem.

De his q̄ mortua vxore ſecūdas cōtrahere nuptias voluerint, iuſte ⁊ honeſte ⁊ rōnabiliter qui contra fecerint, cum graui pena ſeparentur.

d ¶ Multa. Ar. ratione diuturnitatis poſſe fieri quod al's fieri non debet.s̄.diſt.iiij.deniq;.⁊.xcv.diſt.ecce.j.q.j.cito.s̄.xxiiij.q.j.ſchiſma.contra.

e ¶ Filios.no. filioꝝ ſuſceptionē ⁊ annoꝝ longa curricula diſpenſationē inducere ne matrimoniū ſeparet̄: ꝓdie aūt longitudo temporis nō excuſat: vt extra de con ſangui.et affi.non debet. Jo.an.

f ¶ Aut fortaſſe. ideo dubitando dicit, qꝛ in q̄nto gradu nō eſt diſpēſanduꝫ, niſi ex magna cauſa. Dicūt autē quidā ꝙ dn̄s papa in hoc.c.dat generalem formā omnibus prelatiſ ꝙ vbi inueniunt aliquos in tali gradu, et illa tria precedunt, non ſeparent eos, nec de cauſa cognoſcant: al's ſic.

g ¶ Ore ad os. et ita permittit in ſuſpenſo.

g ¶ Ore ad os. ſed ſi quis recenter cōtraxerat vel contraheret cū aliqua, ꝙ tunc ſeparentur. Et hoc eſt qđ dixit, infra anni coronam.

h ¶ Indulgētiā. ſed obijcio tibi: aut papa diſpenſauit, aut nō. Si diſpenſauit: ergo ſtatim fuit matrimoniuꝫ.

c D E his vero. ¶ Hic depingitur octaua queſtio qua queritur quo gradu poſſit diſpenſari cum conſanguineis vel affinibus. Et quidē in tertio papa ſolus. ſed in primo ⁊ ſecundo non poteſt, vt dicunt: quia in Leuitico ꝓhibitus fuit vterq; in conſanguinitate ⁊ affinitate. ſed hoc falſum eſt: vt extra de diuor. gaudemus: vt no.xxx.q.iij.pyctacium. ⁊ ſunt tria que inducūt hanc diſpoſitionem, proles, et tēpus.ſ.e.c.j.ff.de ritu nup. qui in prouincia. ⁊ reformatio pacis, vt extra de deſpon. impub. acceſſit. in parte deciſa. et hec eſt indirecta diſpenſatio. In hoc enim caſu tantum videtur diſpenſare ꝙ poſt ſpatium longum non admittunt accuſatorem, niſi accuſatus ipſum ſponte admittat: vt extra qui matri. accu. poſſ. per tuas.

Diſpēſatio circa mr̄imonia īducitur ꝓpter tria.

D E gradibus.¶ Caſus. Querebat quidam epiſcopus de cōſanguineis ⁊ affinib⁹ primi generis in matrimonio copulatis quid eſſet faciēdum? Reſpōdet̄, qui in quinto gradu vel vltra per ignorātiā prudem cōiuncti ſunt, ⁊ filios genuerunt, tolerentur donec Greg. ⁊ ille ſimul loquātur. cōiūcti vero infra annū in q̄nto gradu vel ſexto ſeparent̄: ⁊ ne de cetero tale quid fiat, prohibeat̄ ſi

Quare ergo dicit non ſeparentur donec nobis loquantur? Si nō diſpenſauit, quomodo ergo permiſit eos eſſe in inceſtu? Item quare ſecundū hoc ſubiungit: hoc autem dico ſecundū indulgentiam. Solu. Papa nō ſtatim diſpenſauit in matrimonio: ſed diſpenſauit in hoc quod debet differri cognitio cauſe, vel etiam prolatio ſententie: et ideo medio tempore alter alteri non debuit negare debitum: cum adhuc non conſtaret de conſanguinitate: vt extra vt lite pen. laudabilem. Uel dic ꝙ diſpēſauit ſub conditione ſi cōſtaret de premiſſis. Uel expone, non ſeparentur quantum ad cohabitationē. ſed per hoc non dat eis licentiam commiſcendi.

Leui. xviij.

i ¶ Anni coronam. Id eſt anni circulum vel reuolutionem. Nota noua matrimonia dici que non ſunt annua. Similiter mancipium dicitur nouum quod nondum ſeruiuit per annū.ff.de pub. ⁊ vecti. interdum.§.quotiens. ſimiliter vinum.ff.de vi.tri. ⁊ oleo.l.vetus.

¶ De his qui mortua vxore. ¶ Caſus. Mortua vxore debet vir ab eius conſanguineis vſq; ad quartum gradum abſtinere: et hoc fit ex diſpenſatione: quia de rigore iuris eſſet puniendus.

Cauſa [illegible] ſupra [illegible] [illegible] quod nouum [illegible] [illegible] ſuit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN